

Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksyminen

Khall 05.12.2023 § 195

Alavieskan kunta on kunnanvaltuuston kokouksessa 19.4.2021 § 18 hyväksynyt kaavoitusaloitteen Verkasalon tuulivoimarakentamista ohjaavan osayleiskaavan laatimiseen Verkasalon alueelle. Hanketoimijaksi Alavieskan kunta on hyväksynyt Winda Energy Oy:n. Kaavakonsulttina toimii Finnish Consulting Group (FCG), joka laatii kaava-asiakirjat. Kunnanhallitus on hyväksynyt Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) ja kuuluttanut sen MRL:n 63 §:n mukaisesti yleisesti nähtäville 19.9.2022 § 168. Kaavan OAS:n nähtävillä olon yhteydessä järjestettiin hankkeen YVA-menettelyn kanssa yhteinen tiedotus- ja keskustelutilaisuus Alavieskan kunnanvaltuustosalissa 19.10.2022. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettiin 15 lausuntoa ja 3 mielipidettä. Palautteet on otettu huomioon kaavaluonnoksen laadinnassa.

Hanke edellyttää kokonsa vuoksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA), joka laaditaan erillisenä prosessina. YVA-menettelyssä arvioidaan hankkeen ympäristövaikutukset. YVA selvittää, voidaanko hanke toteuttaa ilman merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Verkasalon tuulivoimahankkeen yhteysviranomainen on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. YVA:ssa tutkitaan ja vertaillaan kolmea eri hankevaihtoehtoa. Kaikissa vaihtoehdoissa voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä.

Hankealue

Verkasalon tuulivoimapuiston alue sijoittuu Alavieskan keskustasta noin 7 kilometriä etelään, Ylivieskan keskustasta noin 7 kilometriä länteen ja Sievin keskustasta noin 16 kilometriä pohjoiseen. Kalajoen keskusta sijaitsee noin 23 kilometrin etäisyydellä hankealueen rajasta. Hankealue sijoittuu Alavieskan kunnan sekä Ylivieskan ja Kalajoen kaupunkien alueelle, joista kustakin alueesta laaditaan oma kuntakohtainen osayleiskaava. Hankealueen koko on noin 2530 hehtaaria, josta Alavieskan puoleisen kaavan pinta-ala on 1460 ha eli noin 60 % hankealueesta. Kaava-alue ei sijoitu Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueelle, mutta sen sijainti on osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi ehdotusvaiheessa olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Kaava-alue on pääosin metsätalousaluetta ja se sijoittuu pääosin yksityisten maanomistajien maille. Voimajohtoreittivaihtoehdot sijoittuvat Alavieskan, Ylivieskan ja Kalajoen alueille sekä osittain myös Sievin kunnan alueelle. Tuulivoimahanke muodostuu hankealueesta ja tarkasteltavasta sähkönsiirrosta. Voimalasijoittelu ja huolto-tielinjaukset tarkentuvat hankesuunnittelun ja ympäristövaikutusten arvioinnin edetessä. Hankealueella tuotettu sähkö johdetaan 110 kV ilmajohtolla tai 110 kV maakaapelilla Jylkkä-Alajärvi-voimajohdon

alaorheen tai 110 kV ilmajohtolla Herrfors Nät Oy:n Kalliomaan sähköasemalle.

Hankkeen ja yleiskaavan tavoitteet

Verkasalon tuulivoimahankkeen tavoitteena on tuottaa tuulivoimalla tuotettua sähköä valtakunnalliseen sähköverkkoon. Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaisteho tulisi olemaan noin 168–330 MW.

Yleiskaavan suunnittelun tavoitteena on mahdollistaa tuulivoimapuiston rakentaminen luonnonympäristön ominaispiirteet ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen sekä lieventää rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Lisäksi yleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin kuluessa muodostuvat tavoitteet. Tuulivoimapuisto vaikuttaa toteutuessaan monin tavoin vaikutusalueensa työllisyyteen ja yritystoimintaan.

Yleiskaavan ohjausvaikutus ja käyttö tuulivoimalan rakennusluvan perusteena

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja sen hyväksyy Alavieskan kunnanvaltuusto. Rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset

Laadittaessa Maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

1. yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
2. suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
3. tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Osayleiskaavaluonnos ja kaavaselostus

Osayleiskaava- alue on merkitty suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-3), jonne saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille sekä niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkostoja ja kokoonpanoalueita.

Osayleiskaavoituksessa on kaksi kaavaluonnosvaihtoehtoa: VE1 ja VE2. Tuulivoimaloiden paikkoja on osoitettu 15 kappaletta vaihtoehdossa 1 ja 19 kappaletta vaihtoehdossa 2. Tuulivoimaloiden alueet on rajattu kaavaan tv-merkinnällä. Osayleiskaavassa on esitetty tuulivoimaloiden suurin sallittu maksimikorkeus 350 m sekä tuulivoimaloiden enimmäismäärä koko kaava-alueella.

Osayleiskaavassa ei kuitenkaan oteta kantaa tuulivoimaloiden yksityiskohtaisempiin teknisiin ratkaisuihin, kuten voimalatehoihin.

Kaavaluonnosvaihtoehdot VE1 ja VE2 sekä kaavaselostus ovat oheismateriaalina.

Osayleiskaavan vaikutukset

Tuulivoimaosayleiskaavan vaikutustenarviointi on tehty osana hankkeen YVA-menettelyä. Vaikutustenarviointia täsmennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä tässä kaavaselostuksessa. Hankkeessa on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ihmisiin, luontoon, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Hankkeessa laaditut selvitykset ja vaikutusten arviointi ovat yleiskaavoituksen pohjana.

Yleiskaavan suhde lähtökohta-aineiston antamiin tavoitteisiin

Osayleiskaava koskee ainoastaan suunnitteilla olevaa tuulivoimapuistoa. Tuulivoimapuisto tukeutuu pääosin olemassa olevaan infrastruktuuriin mm. hyödyntämällä alueella olevaa tieverkostoa. Tuulipuiston sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein. Alueelle sijoittuvat tuulivoimalat eivät rajoita merkittävästi alueella liikkumista. Osayleiskaava perustuu maisemaa, rakennettua ympäristöä, luonnonarvoja sekä ympäristöhaittoja (melu, varjostus) koskeviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin. Osayleiskaava ei aiheuta suunnittelualueen tai lähialueiden maanomistajille kohtuutonta haittaa. Kaavassa on osoitettu tuulivoimaloiden, niihin liittyvien huoltoteiden ja sähköaseman vaatimat alueet. Alueen päämaankäyttömuotona säilyy edelleen maa- ja metsätalousalue.

Tuulivoimapuiston vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, asutukseen ja aineelliseen omaisuuteen

Verkasalon tuulivoimapuiston alue on sopiva tuulivoimatoiminnalle ja se hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat vähintään 2 km etäisyydellä tuulivoimaloista. Tuulivoimalat muuttavat osan maankäytöstä rakennetuksi alueeksi, mutta eivät estä entisen maankäytön, kuten metsänhoidon, metsästyksen tai virkistyskäytön jatkumista suurimmalla osalla aluetta. Alueella ei ole oikeusvaikutteisia asema- tai yleiskaavoja. Lähimmissä asema- ja yleiskaavoissa osoitettu maankäyttö ei ole ristiriidassa hankkeen toteuttamisen kanssa. Tuulivoimapuiston toteuttaminen edellyttää Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihe- ja maankäytön suunnitelman hyväksymistä ja osayleiskaavan laatimista. Hanke edistää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita voimaloiden keskittämistä useamman voimalan yksiköihin. Tuulivoimalan kokonaisvaikutus yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, asutukseen ja aineelliseen omaisuuteen on vähäinen.

Asiantuntijoina kuullaan tekninen johtaja Ossi Laaksoa ja kunnaninsinööri Tuomas Häggmania.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus

1. hyväksyy Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksen ja kaavaselostuksen
2. asettaa osayleiskaavaluonnoksen ja -kaavaselostuksen liitteineen nähtäville MRL:n 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti. 3.1.2024 - 28.2.2024 Alavieskan kunnantalolle ja kirjastoon sekä Alavieskan kunnan internet-sivuille
3. järjestää yhteisen yleisötilaisuuden kunnan kaavaluonnoksesta yhdessä Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA) kanssa 9.1.2024 klo. 17.00–19.00 Alavieskan kunnantalolla (Pappilantie 1) sekä verkkolähetyksenä.
4. pyytää viranomaisilta lausunnot kaavaluonnosaineistosta.

Päätös

Asiasta käydyn keskustelun aikana Janne Havisto esitti, että kunnanhallitus hylkää Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksen ja kaavaselostuksen. Heikki Malinen ja Anne Huttunen kannattivat esitystä. Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä. Kunnanjohtajan pohjaehdotus oli JAA ja Janne Haviston kannatettu vastaesitys oli EI. Äänestystulos oli 5 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä. Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen tulleen hyväksytyksi.

Janne Havisto, Anne Huttunen ja Heikki Malinen jättivät päätöksestä eriävän mielipiteen.

Niina Simonen ja Tapio Mattila poistuivat esteellisinä (hallintolaki 28.1 § 1 kohta 3). Pykälän käsittelyn ajaksi paikalle saapuivat varajäsenet Sanna Nissilä ja Lauri Jääskelä.

Puheenjohtajana § 195 käsittelyn ajan toimi varapuheenjohtaja Janne Havisto.

Asiantuntijoina § 195 esittelyn ajan olivat kunnaninsinööri Tuomas Häggman ja tekninen johtaja Ossi Laakso. He poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa klo 18.56.

Khall 11.11.2024 § 216

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus toimii Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) yhteysviranomaisena. YVA-menettelyssä on arvioitu hankkeen ympäristövaikutukset YVA-lain (252/2017) ja YVA-asetuksen (277/2017) mukaisesti. YVA selvittää, voidaanko hanke toteuttaa ilman merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. YVA-menettelyä ohjaa yhteysviranomainen ja vaikutusten arvioinnista vastaa toiminnanharjoittaja eli hankkeesta vastaava. Ympäristövaikutusten arviointiselostus julkaistiin osana kaavan valmisteluaineistoa vuodenvaihteessa 2023-2024 ja siitä saatiin

yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä 19.4.2024. YVA-menettelyssä tutkittiin ja tarkasteltiin kolmea hankevaihtoehtoa VE 0, VE 1 ja VE 2. VE 0- vaihtoehdossa hanketta ei voi toteuttaa ilman merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. VE 1- vaihtoehdossa tuulivoimapuiston osayleiskaava mahdollistaisi 28 tuulivoimalan rakentamisen, joista Alavieskan kunnan alueelle voisi sijoittaa 15 tuulivoimalaa. VE 2- vaihtoehto mahdollistaisi yhteensä 33 tuulivoimalan rakentamisen, joista 19 sijoittuisi Alavieskan kunnan alueelle. YVA-menettely koskee koko hanketta, kun taas kaavoitus on kuntakohtainen. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaava on mahdollista toteuttaa VE- 1 ja VE 2 vaihtoehdoin. Oheismateriaalina Ely- keskuksen perusteltu päätelmä sekä taulukkomuotoinen YVA- selostuksesta saatu palaute sekä vastineet.

Kaavaluonnos ja siitä saadut lausunnot ja mielipiteet

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä MRL:n 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti. 3.1.2024 - 28.2.2024 Alavieskan kunnantalolla ja kirjastossa sekä Alavieskan kunnan internet-sivuilla.

Kaikilla hankkeen osallisilla ja kunnan asukkaille oli mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavaluonnoksesta kirjallisesti tai suullisesti Maankäyttö ja rakennusasetuksen mukaisesti (MRA 30 §). Viranomaisilta pyydettiin lausunnot. Nähtävillä olon yhteydessä järjestettiin yleisötilaisuus Alavieskan kunnantalolla 9.1.2023 klo 17.00. Tilaisuutta pystyi seuraamaan myös verkkoyhteydellä. Kaavakonsulttina toimiva FCG- Suomi Oy on laatinut kaavaehdotuksen YVA- selostuksen, perustellun päätelmän ja kaaavaluonnoksesta saatujen lausuntojen sekä mielipiteiden pohjalta. Kaavan valmisteluaineistosta saatiin 12 lausuntoa, mielipiteitä ei jätetty.

Valmisteluvaiheessa laadittiin kaksi kaavaluonnosvaihtoehtoa. Molempien kaavaluonnosvaihtoehtojen pinta-ala oli noin 1 460 hehtaaria. Vaihtoehdot erosivat tuulivoimalapaikkojen lukumäärien suhteen. Kaavaluonnosvaihtoehdossa VE1 Alavieskan alueelle oli osoitettu 15 tuulivoimalapaikkaa ja vaihtoehdossa VE2 19 tuulivoimalapaikkaa. Osayleiskaavan alue osoitettiin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-3), jonne saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille sekä niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkostoja ja kokoonpanoalueita. Tuulivoimaloiden suurin sallittu maksimikorkeus oli 350 metriä. Oheismateriaalina kaavaselostus, kaavakartta, OAS, OAS-palaute ja vastineet, luonnospalaute ja vastineet sekä argeologinen inventointi, asukaskyselyn inventointi.

Kaavan yleiskuvaus

Kaavaehdotukseksi on valittu vaihtoehto VE 2, pienin tarkennuksin. Kaavaehdotuksessa on tarkennettu voimaloiden sijaintipaikkoja mm. maaperäselvitysten tulosten perusteella ja hankealueeseen on tehty pieni laajennus Alavieskan kunnan alueelle. Sähkönsiirtoireitin vaihtoehdoksi valittiin VE C, eli alueen sähkönsiirto toteutetaan 110 kV maakaapelilla Fingridin Jylkkä-Alajärvi voimajohtolinjan alaorteen.

Muutosten myötä myös tie- ja maakaapelireitteihin hankealueella on tehty tarkistuksia.

Kaavan hankealue on kasvanut Alavieskan kunnan alueen osalta niin, että hankealueen pinta-ala on 1 520 hehtaaria. Kaavassa voimaloiden kokonaiskorkeudet on tarkentuneet enintään 320 metrisiksi, kun luonnosvaiheessa voimaloiden maksimikorkeus oli 350 metriä. Voimaloiden yksikköteho on 6–10 MW ja kokonaisteho 198–330 MW. Arvioitu vuotuinen sähkön nettotuotanto tulisi tällöin olemaan noin 560–990 GWh.

Valtaosa kaava-alueesta säilyy metsätalousalueena ja se on merkitty kaavaan maa- ja metsätalousvaltaisena alueena M-3-merkinnällä. Kaavassa on annettu lisäksi myös voimaloiden korkeuteen ja rakentamistapaan liittyviä määräyksiä. Kaava-alueen maa-alueet ovat yksityisten maanomistajien ja Alavieskan kunnan omistuksessa. Kaava-alue on pääasiassa metsätalousaluetta. Verkasalon metsätien varteen alueen luoteisosaan sijoittuu yksi toiminnassa oleva louhos. Louhosta vastapäätä tien toisella puolella sijaitsee vanha kaatopaikka. Alueen suot ovat pääosin ojitettuja. Kaava-alueen pohjoisreunalla on ojittamaton suoalue, Aittoneva. Alueella sijaitsee runsaasti alueen maa- ja metsätalouskäyttöä palvelevia teitä.

Kaava-alueelle tehtiin arkeologinen inventointi vuosina 2022 ja 2023. Muinaisjäänneinventoinnin tavoitteena oli kaava-alueen ja sähkönsiirtoreittien mahdollisesti tunnettujen muinaisjäännekohteiden rajojen ja tarkemman sijainnin selvittäminen sekä ennestään tuntemattomien kiinteiden muinaisjäännekohteiden paikantaminen. Ennen arkeologista inventointia Alavieskan kaava-alueella ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännekohteita. Arkeologisessa inventoinnissa löydettiin neljä uutta arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetta, joista kaksi on kiinteitä muinaisjäännekohteita ja yksi on muu kulttuuriperintökohde. Uudet kiinteät muinaisjäännekohteet ovat tervahautoja ja muu kulttuuriperintökohde on talonpohja. Inventoinnin jälkeen hankealueelta tuli tietoon yksi uusi muu kulttuuriperintökohde (Kurjalankalliot itä). Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet on otettu huomioon hankkeen suunnittelussa ja ne jätetään rakennustoimenpiteiden ulkopuolelle.

Kaava-alueella ei sijaitse valtakunnallisesti, maakunnallisesti eikä paikallisesti arvokkaita maisema-alueita eikä myöskään kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennettuja ympäristöjä. Kaava-alueelle ei sijoitu Natura-alueita. Lähin luonnonsuojelualue on Alavieskassa Kalajoen rajan tuntumassa sijaitseva Sivakkanneva. Kaava-alueen lähiympäristöön ei sijoitu kansainvälisesti tärkeitä tai valtakunnallisesti arvokkaita lintualueita. Kaava-alue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle.

Osayleiskaavan vaikutukset

Verkasalon tuulivoimaosayleiskaavan vaikutustenarviointi on tehty osana hankkeen YVA-menettelyä. Vaikutustenarviointia täsmennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä tässä kaavaselostuksessa.

Hankkeessa on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ihmisiin, luontoon, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Ympäristövaikutukset

Tuulivoimahankkeen keskeisimpiä ympäristövaikutuksia ovat tyypillisesti maisemaan kohdistuvat visuaaliset vaikutukset. Luonnonympäristöön kohdistuvista vaikutuksista tuulivoimaloiden osalta merkittävimmät huomioon otettavat vaikutukset kohdistuvat yleensä linnustoon. Tuulivoimapuiston elinkaaren aikaiset vaikutukset jakaantuvat kolmeen vaiheeseen; rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin, käytön aikaisiin vaikutuksiin ja käytöstä poistamisen aikaisiin vaikutuksiin. Tuulivoimapuiston käytön aikaiset vaikutukset kohdistuvat pääasiassa maisemaan ja linnustoon. Tuulivoimapuiston ympäristön asukkaisiin kohdistuu vaikutuksia voimaloiden käyntiäänestä ja voimaloiden lapojen liikkeestä johtuvasta välkkeestä. Käytön lopettamisen aikaiset vaikutukset ovat verrattavissa rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin. Oheismateriaalina luontoselvitys, näkemäalueanalyysi ja valokuvasovitteet, melu- ja varjostusmallinnusraportti liitteineen.

Suhde yleiskaavan sisältövaatimuksiin

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon seuraavat seikat siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Lisäksi Laadittaessa MRL 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen huomioitava tuulivoimarakentamista koskevat yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset. Osayleiskaava koskee ainoastaan suunnitteilla olevaa tuulivoimapuistoa, joka muodostuu tuulivoimaloiden lisäksi niitä yhdistävistä rakennus- ja huoltoteistä, maakaapeleista, muuntamoista sekä sähköasemista. Alueelle sijoittuvat tuulivoimalat eivät rajoita merkittävästi alueella liikkumista. Osayleiskaava perustuu maisemaa, rakennettua ympäristöä, luonnonarvoja sekä ympäristöhaittoja (melu, varjostus) koskeviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin. Osayleiskaava ei aiheuta suunnittelualueen tai lähialueiden maanomistajille kohtuutonta haittaa. Kaavassa on osoitettu tuulivoimaloiden, niihin liittyvien huoltoteiden ja sähköaseman vaatimat alueet. Alueen päämaankäyttömuotona säilyy edelleen maa- ja metsätalousalue. Kaavakartalle on rajattu tarkasti tuulivoimaloiden alueet, jotta se voisi ohjata suoraan rakennuslupamenettelyä. Hankkeen yhteydessä on selvitetty kattavasti tuulivoimaloiden vaikutuksia maisemakuvaan. Vaikutukset luonnonarvoihin, kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen, muinaismuistoihin, virkistystarpeisiin sekä asuin- ja elinympäristöjen laatunäkökohtiin on selvitetty kattavasti kaavaprosessin yhteydessä.

Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat yhdyskuntarakennetta, liikkumista, elinympäristön laatua, luonto- ja kulttuuriperintöä sekä luonnonvarojen käyttöä ja energiahuoltoa. Verkasalon tuulivoimaosayleiskaavaa koskevat erityisesti seuraavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Suhde maakuntakaavaan

Kaava-alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) mukainen Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan kumoutuva maakuntakaava on koko maakunnan ja kaikki maankäyttökysymykset käsittävä ns. kokonaismaakuntakaava. Verkasalon tuulivoimapuiston alueella voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavayhdistelmässä kaava-alueetta ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi, mikä on ristiriidassa hankkeen sijoittumisessa alueelle.

Suhde energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on valmisteilla. Kaavan on tarkoitus edetä hyväksymisvaiheeseen joulukuun 2024 aikana. Maakuntahallitus asetti Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston nähtäville 17.9.2024 (§ 145). Tavoitteena on, että vaihemaakuntakaava etenee maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn joulukuussa 2024. Tuulivoimaosayleiskaava viedään hyväksymiskäsittelyyn vasta sen jälkeen, kun Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on hyväksytty, jolloin ristiriitaa ei enää ole. Verkasalon tuulivoimapuiston alue on esitetty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osittain tuulivoimaloiden alueena (tv-1, 385). Osa suunnitelluista voimaloista sijoittuu tv-1-alueen rajan välittömään läheisyyteen tai alueen ulkopuolelle kuitenkin maksimissaan noin 1,9 kilometrin etäisyydelle. Koko hankealueella yhdeksän voimalaa sijoittuu tuulivoimaloiden alueen ulkopuolelle noin 0,3-1,9 kilometrin päähän tuulivoimaloiden alueen rajasta. Alavieskan kaava-alueella yksi suunnitelluista tv1 alueen ulkopuolelle rajautuvista voimaloista sijoittuu noin 1,3 kilometrin päähän tuulivoimaloiden alueesta ja neljä muuta tv-1-alueen rajan tuntumaan 300-700 metrin etäisyydelle.

Tuulipuiston vaikutusarvioinnissa on tarkasteltu yhteisvaikutuksia jo valmistuneiden ja suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa maisemallisten ja kulttuuriympäristöllisten vaikutusten osalta, vaikutuksia ympärivuotiseen ja loma-asutukseen, selvitetty mahdolliset rajoitteet lentoliikenteeseen, liikenneväyliin ja tutkajärjestelmiin. Hankkeelle on saatu hyväksyvä lausunto puolustusvoimien pääesikunnalta. Vaikutusarviointi ei ole tuonut esiin merkittäviä kielteisiä vaikutuksia.

Suhde yleiskaavaan ja kaavan ympäristössä oleviin kaavoihin.

Kaava-alueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Ympäristön voimassa olevat yleis- tai asemakaavat tai niissä osoitettu rakentaminen sijoittuvat sen verran etäälle Verkasalon tuulivoimaloista, että hankkeella ei ole suoria maankäytöllisiä vaikutuksia yleis- ja asemakaavoihin eivätkä suunnitellut voimalat estä kaavojen toteutumista.

Vaikutukset yhdyskuntarakentamiseen ja maankäyttöön ja asutukseen

Tuulivoimapuiston alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei kohdistu sellaisia yhdyskuntarakenteen tai maankäytön kehittämistarpeita, jotka eivät olisi sovitettavissa yhteen tuulivoimarakentamisen kanssa. Verkasalon tuulivoimapuisto ei vaikuta mainittavasti myöskään Alavieskan kunnan yhdyskuntarakenteeseen.

Alle kahden kilometrin etäisyydelle sijoittuu Maanmittauslaitoksen maastotietokannan aineiston mukaan yksi asuinrakennus (etäisyys voimalasta n. 1,5 km), mutta rakennus on autioitunut ja nykytilanteessa asumattomassa kunnossa.

Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan Verkasalon hankealueella tai sen läheisyydessä sijaitsee viisi lomarakennusta. Hanketoimija on sopinut näiden lomarakennusten käyttötarkoituksen muutoksesta.

Tuulivoimaloiden rakennusalueilla hanke vaikuttaa suoraan maankäyttöön muuttamalla maa- ja metsätalousaluetta rakennetuksi alueeksi, mutta valtaosalla tuulivoimapuistojen alueista maankäyttö voi jatkua entisellään. Hankealueen nykyistä perusrakennettavaa tiestöä on noin 13,0 kilometriä, josta Alavieskan osayleiskaavan alueella on noin 8,5 kilometriä. Uutta tiestöä Alavieskan alueella tarvitaan noin 16 km.

Tuulivoimapuiston toiminnan aikaiset keskeiset maankäyttöön kohdistuvat vaikutukset koskevat ennen kaikkea rakentamattomien metsätalousalueiden muuttumista osin energiantuotannon alueiksi ja uusiksi tiealueiksi. Vaikutukset kohdistuvat osin myös metsätalousalueille tyypilliseen virkistyskäyttöön. Vaikutukset ovat hankkeen elinkaarta ajatellen hyvin pitkäkestoiset, mutta kohdistuvat vain noin 4 prosentin alaan kaava-alueesta.

Verkasalon tuulivoimapuiston kaava-alueelle ei kohdistu erityisiä asuinrakentamisen tai muun rakentamisen tarpeita. Alueella ei ole nykyisellään asuinkäytössä olevia rakennuksia ja tuulivoiman toteutuessa nykyinen maankäytön pääkäyttömuoto säilyy ja siihen liittyen alueelle voi jatkossakin rakentaa pienimuotoisia maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia.

Suunniteltujen tuulivoimaloiden alueet sijoittuvat riittävän etäälle sekä nykyisestä että kaavoitetusta asutuksesta. Alavieskan keskustan asemakaavoitetulle alueelle on etäisyyttä noin 6,5 kilometriä. Tuulivoimapuiston aiheuttaman maisemamuutos saattaa vaikuttaa

läheisten kylä- ja asuntoalueiden haluttavuuden laskuun asuinpaikkana. Vaikutus on kuitenkin kokemuspohjainen ja hyvin vaihteleva eri paikoilla ja riippuu myös paljon siitä, kuinka hyvin tuulivoimalat kuhunkin kohteeseen näkyvät.

Toteutettujen melumallinnusten tulosten mukaan tuulivoimahankkeen meluvaikutukset pysyvät pääosin laissa ja määräyksissä säädettyjen ohjearvojen alapuolella suhteessa oleviin asuin- ja lomarakennuksiin sekä kaavoitettuihin ja rakentamattomiin rakennuspaikkoihin.

Välkkeen osalta sekä rakennetut että rakentamattomat kaavoitetut rakennuspaikat jäävät välkevaikutusalueen ulkopuolelle.

Hankkeen toteutuminen ei siten rajoita alueen nykyisiä maankäyttömuotoja muutoin kuin uusien rakennuspaikkojen osalta. Suorat maankäytölliset vaikutukset (melu ja välke) asutukselle jäävät olemattomiksi.

Vaikutukset maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

Kaava-alueella ei sijaitse tunnettuja maiseman tai kulttuuriympäristön arvokohteita. Kaava-alue ei sijaitse valtakunnallisella maisema-alueella. Kaava-alueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Suunnittelualueelle ei sijoitu maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön alueita. Kaava-alue ei ole osa valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Kaava-alueella tai sen lähivaikutusalueella ei ole kovin paljoa maiseman kannalta huomion arvoisia avotiloja, joihin tuulivoimaloiden näkyminen vaikuttaisi.

Tuulivoimalat näkyvät lähivaikutusalueella (0–9 km) useisiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristökohteisiin ja niillä on kohtalainen vaikutus maisemaan.

Ulommalla vaikutusalueella (9-20 km) tuulivoimalat eivät hallitse maisemaa, mutta niitä voi hahmottaa horisontissa. Niillä on vähäinen vaikutus kulttuuriympäristökohteisiin. Kaukovaikutusalueella (yli 20 km) tuulivoimalat näkyvät vain harvoin ja heikosti, ja niiden vaikutus maisemaan on pieni. Niitä voi nähdä lentoestevalojen avulla pimeällä. Vaikutus maisemaan on vähäinen

Vaikutukset luonnonympäristöön ja lajistoon

Kaava-alueella on yksi voimassa oleva maa-ainestenottolupa kalliokiviainekselle alueen pohjois-luoteisosassa, Verkasalon metsäautotien varressa oleva louhos, jonka ottomäärä on 80 000 m³.

Kaava-alueella Verkasalon metsäautotien varressa on käytöstä poistunut kaatopaikka. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän tietojen perusteella kaatopaikka on toiminut 1982-1994 yhdyskuntajätteen kaatopaikkana ja se on puhdistettu 1996. Tarkkailu on ollut käynnissä vuoteen 2003 asti. Kaatopaikka sijoittuu lähelle voimaloita A18 ja A19 ja on osoitettu kaavakartalla e-1-merkinnällä.

Kaava-alue ei kuulu happamien sulffaattimaiden vyöhykkeeseen. Kaava-alueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu luokiteltuja ja arvokkaita kivi-, kallioalueita, moreenialueita tai tuuli- ja rantakerrostumia. Kaava-alueelle ei sijoitu erityisiä geologisia arvoja ja toiminnasta aiheutuu vain vähäistä haittaa maa- ja kallioperälle. Kaava-alueella ei sijaitse mahdollisille vesistövaikutuksille herkkiä kohteita, joten hankkeesta ei aiheudu pitkäaikaisia pysyviä vesistövaikutuksia. Kaava-alue tai sen lähialue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Kaava-alueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai luontodirektiivin liitteiden II tai IV kasvilajien esiintymiä. Kaava-alueelle sijoittuu yhdeksän arvokasta kasvillisuus- tai luontotyyppikohdetta, jotka on rajattu alueen suunnittelussa erityisesti huomioitaviksi.

Tuulivoimapuiston rakentaminen voi aiheuttaa vaikutuksia erityisesti Kähtävänojan puronvarsimetsiin, joiden läheisyyteen sijoittuu useita voimalapaikkoja ja huoltoteitä.

Muiden luontokohteiden osalta vaikutukset ovat vähäisiä tai vaikutuksia ei muodostu lainkaan, sillä ne eivät sijaitse voimalapaikkojen tai huoltoteiden välittömässä läheisyydessä.

Metsien lajistolle kohdistuvat vaikutukset rakennuspaikoilla arvioidaan kokonaisuudessaan vähäisiksi, koska rakentamisen alle jäävän metsämaan pinta-ala on kohtalaisen vähäinen suhteessa koko rajattuun kaava-alueeseen.

Vaikutukset linnustoon ja eläimistöön

Hankkeen haittavaikutukset pesimälinnustoon johtuvat elinympäristöjen muutoksesta ja häiriöstä, jotka aiheutuvat tuulivoimaloiden rakentamisesta ja toiminnasta.

Tuulivoimaloiden rakentaminen voi aiheuttaa haittavaikutuksia paikallisille ja alueella pesiville linnuille.

Kaava-alueella ei liiku suuria määriä lintuja pesimäkaudella, ja pesivät linnut liikkuvat suurimmaksi osaksi törmäyskorkeuden alapuolella. Linnuston herkkyys törmäysvaikutusten suhteen on siten korkeintaan kohtalainen.

Kaava-alue ei ole lintujen päämuuttoreittien varrella, paitsi kurjen kevätmuuton osalta. Kurjet lentävät kuitenkin pääasiassa törmäyskorkeuden yläpuolella, ja ne kiertävät ja väistävät tuulivoimaloita. Törmäysvaikutukset muuttaville kurjille ovat pieniä ja vähäisiä.

Alueen eläimistö koostuu enimmäkseen metsätalousvaltaisille alueille tyypillisestä nisäkäslajistosta.

Tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuva melu ja häiriö ovat tilapäisiä ja eläimet todennäköisesti tottuvat tuulivoimaloiden toimintaan ja palaavat entisille elinalueilleen.

Tuulivoimapuiston toiminnanaikaiset vaikutukset nisäkäslajistoon ovat vähäisiä lukuun ottamatta suurpetoja, joihin kohdistuu korkeintaan kohtalaisia vaikutuksia.

Tuulivoimaloiden rakennuspaikoilla tai niiden läheisyydessä ei havaittu lepakoiden tärkeitä ruokailualueita tai lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvia kolopuita tai muita rakenteita.

Liito-oravaa ei esiinny kaava-alueella eikä tuulivoimapuiston rakentamisella ole vaikutuksia lajiin.

Viitasammakkoa ei havaittu kaava-alueella ja lajille potentiaalisia elinympäristöjä on vähän. Tuulivoimapuiston rakentamisella ei ole vaikutuksia viitasammakkoon tai vaikutukset ovat korkeintaan vähäisiä.

Kaava-alue ei sijoitu määritellyille susireviireille. Kaava-alue potentiaalisena susireviirinä heikkenee tuulivoimapuiston rakentamisen seurauksena.

Hanke nykyisin muodosta estevaikutusta metsäpeuralle tärkeille vaellusreiteille, mutta on mahdollista, että laji leviää Alavieskan alueelle tulevaisuudessa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Tuotannossa olevat ja suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot muodostavat laajoja tuulivoimala-alueita, jotka näkyvät ympäristöön eri suunnista. Erityisesti Hangaskurunkankaan ja Verkasalon voimalat tulevat näkymään monin paikoin samoille alueille.

Hankkeiden yhteisvaikutuksena voi olla maisemamuutoksesta johtuva alueiden haluttavuuden lasku asuinpaikkana, mutta tämä vaikutus on hyvin vaihteleva ja riippuu paljon siitä, kuinka hyvin puistot kuhunkin kohteeseen näkyvät.

Suurimmat vaikutukset pesimälinnustoon kohdistuvat Sivakkanevaan, joka on tärkeä suo- ja kosteikkolajiston sekä metsäkanalintujen elinympäristö. Verkasalon hankealue tuo verrattain vähäisiä lisävaikutuksia Hangaskurunkankaan hankealueen muodostamiin vaikutuksiin Sivakkanevalle.

Muuttolinnuston yhteisvaikutukset kohdistuvat pääasiassa kurkeen, laulujoutseneen ja hanhiin, jotka voivat levähtää alueen suoalueilla ja pelloilla.

Tuulivoimarakentamisen vaikutukset susien elinkelpoisuuteen liittyvät elinympäristöjen pirstoutumiseen, häiriövaikutuksen lisääntymiseen, ravintotilanteeseen ja reviirien elinkelpoisena säilymiseen. Verkasalon hanke ei kuitenkaan vaikuta suoraan lähimpien susireviirien elinkelpoisuuteen.

Tuulivoimarakentaminen pirstoo talousmetsäalueita, mutta ei merkittävästi heikennä ekologista yhteyttä, joka säilyy edelleen käyttökelpoisena lajien liikkumiselle.

Tuulivoimahankkeiden rakentaminen voi heikentää maanteiden liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta rakentamisvaiheessa. Rakentamisen jälkeen liikennemäärät palautuvat ennalleen.

Tuulivoimahankkeet voivat tuoda seudulle työllisyys- ja elinkeinomahdollisuuksia, varsinkin tuulivoimaloiden huollossa. Yhteisvaikutukset seudun elinkeinoille ovat kokonaisuutena myönteisiä.

Yhteisvaikutukset metsästystoimintaan ovat korkeintaan kohtalaisia, sillä riistalajistolle arvioidaan vähäisiä yhteisvaikutuksia ja metsästäminen ei esty tuulivoima-alueilla.

Yhteisvaikutukset eivät lisää melu- ja välkevaikutuksia merkittävästi tai ollenkaan Verkasalon hankkeen lähistön häiriintyvälle kohteille.

Sähkön siirron liittyminen rakennettavaan Jylkkä-Alajärvi-voimajohtoon vähentäisi voimajohtojen rakentamisesta aiheutuvien maastokäytävien tarvetta.

Melu,- varjostus- ja välkevaikutukset

Verkasalon tuulivoimahankkeen lähiympäristö on melko harvaan asuttua. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä voimaloista. Kyseinen asuinrakennus sijaitsee hankkeen kaakkoispuolella ja on autioitunut ja nykytilassa asumattomassa kunnossa. (Laskentapiste A)

Melun kannalta merkittävimmät vaiheet ovat teiden ja perustusten rakentamisen aikana, jolloin melu on normaaliin rakennusmeluun verrattavissa olevaa ja vaimenee nopeasti etäisyyden kasvaessa. Rakentamisaikainen melu on paikallista ja kestoltaan melko lyhyttä, eikä sen arvioida aiheuttavan merkittävää haittaa lähiasutukselle. Tuulivoimaloiden aiheuttamat melutasot eivät ylitä melun yöajan ohjearvoa lähimpien asuin- tai lomarakennusten kohdalla.

Matalataajuisen melun toimenpiderajat eivät kummassakaan hankevaihtoehdossa ylity missään asuin- tai lomarakennuksessa. Tuulivoimapuisto estää asuin- ja lomarakentamisen 40 dB melualueella.

Ilman puustoa huomioivassa mallinnuksessa varjostusvaikutus ylittää 8 tuntia vuodessa kahdessa laskentapisteessä. molemmissa vaihtoehdossa seitsemässä laskentapisteessä.

Huomioitaessa puuston suojaava vaikutus, Verkasalon tuulivoimaloista ei aiheudu yli 8 tunnin vuotuista varjostusvaikutusta lähimmille asuin- tai lomarakennuksille.

Kun puuston suojaavaa vaikutusta ei ole huomioitu, varjostusvaikutusta esiintyy mallinnuksen mukaan yli 8 tuntia vuodessa kahdessa laskentapisteessä. (Rakennukset A ja F) Asuinrakennus A on autioitunut ja nykytilanteessa asumattomassa kunnossa.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Verkasalon tuulivoimahanke muuttaa kaava-alueen läheisyydessä asuvien ihmisten maisemaa, äänimaisemaa ja valo-olosuhteita.

Tuulivoimaloiden melu ylittää ohjearvon joillakin lomarakennuksilla, mutta ei asuinrakennuksilla. Hanketoimija neuvottelee lomarakennusten omistajien kanssa kompensatiosta ja käyttötarkoituksen muutoksesta.

Tuulivoimaloiden varjostusvaikutus ylittää suosituksen joillakin asuin- ja lomarakennuksilla, jos puuston suojaavaa vaikutusta ei huomioida. Tuulivoimaloiden näkyminen, ääni, välke ja voimajohdon näkyminen voivat häiritä asumisviihtyvyyttä ja virkistyskäyttöä, mutta vaikutukset ovat yksilöllisiä ja kokemuseräisiä.

Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueella liikkumista eikä virkistyskäyttöä. Uudet ja parannetut tieyhteydet parantavat alueen saavutettavuutta ja helpottavat alueella liikkumista ja virkistyskäyttöä. Tuulivoimaloista ei aiheudu terveydelle vaarallisia päästöjä. Mahdolliset terveyshaitat syntyvät tuulivoimaloiden meluvaikutusten kautta.

Riistalajistolle kaava-alueen rakentumisesta on vähäisiä ja lyhytaikaisia vaikutuksia. Metsästyksen toimintaympäristö muuttuu, mutta metsästys on edelleen mahdollista alueella. Riistakantojen arvioidaan pysyvän nykyisen kaltaisina.

Turvallisuus- ja ympäristöriskit

Nykyaikaiset tuulivoimalat ovat paloturvallisia ja niissä on palonilmaisu- ja sammutuslaitteet, jotka voivat estää tulipalon syttymisen tai leviämisen. Tuulivoimaloiden ympäristössä ei myöskään ole helposti syttyvää kasvillisuutta, joka voisi levittää tulipaloa.

Tuulivoimaloiden konehuoneissa käytetään öljyä ja jäähdytysnestettä, jotka voivat aiheuttaa ympäristöriskejä vuotoilanteissa. Konehuoneet on osastoitu ja varustettu valuma-altailla, jotta kemikaalit eivät pääse leviämään ympäristöön. Kemikaalien määrää ja vuotoja seurataan reaaliajassa.

Tuulivoimaloiden huollon yhteydessä käsitellään myös kemikaaleja, mutta huoltohenkilökunnalla on asianmukainen koulutus ja varusteet, jotta kemikaalien käsittely on turvallista ja hallittua.

Kemikaalien kulkeutumisriski ympäristöön on merkityksetön ja paikallinen huollon yhteydessä.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Tuotannossa olevat ja suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot muodostavat laajoja tuulivoimala-alueita.

Hankkeiden yhteisvaikutuksena voi olla maisemamuutoksesta johtuva alueiden haluttavuuden lasku asuinpaikkana, mutta tämä vaikutus on hyvin vaihteleva ja riippuu paljon siitä, kuinka hyvin puistot kuhunkin kohteeseen näkyvät.

Suurimmat vaikutukset pesimälinnustoon kohdistuvat Sivakkanevaan, joka on tärkeä suo- ja kosteikkolajiston sekä metsäkanalintujen elinympäristö. Verkasalon hankealue tuo verrattain vähäisiä lisävaikutuksia Hangaskurunkankaan hankealueen muodostamiin vaikutuksiin Sivakkanevalle.

Muuttolinnuston yhteisvaikutukset kohdistuvat pääasiassa kurkeen, laulujoutseneen ja hanhiin, jotka voivat levähtää alueen suoalueilla ja pelloilla.

Tuulivoimarakentamisen vaikutukset susien elinkelpoisuuteen liittyvät elinympäristöjen pirstoutumiseen, häiriövaikutuksen lisääntymiseen, ravintolanteeseen ja reviirien elinkelpoisena säilymiseen. Verkasalon hanke ei kuitenkaan vaikuta suoraan lähimpien susireviirien elinkelpoisuuteen.

Tuulivoimarakentaminen pirstoo talousmetsäalueita, mutta ei merkittävästi heikennä ekologista yhteyttä, joka säilyy edelleen käyttökelpoisena lajien liikkumiselle.

Tuulivoimahankkeiden rakentaminen voi heikentää maanteiden liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta rakentamisvaiheessa. Rakentamisen jälkeen liikennemäärät palautuvat ennalleen.

Tuulivoimahankkeet voivat tuoda seudulle työllisyys- ja elinkeinomahdollisuuksia, varsinkin tuulivoimaloiden huollossa. Yhteisvaikutukset seudun elinkeinoille ovat kokonaisuutena myönteisiä.

Yhteisvaikutukset metsästystoimintaan ovat korkeintaan kohtalaisia, sillä riistalajistolle arvioidaan vähäisiä yhteisvaikutuksia ja metsästäminen ei esty tuulivoima-alueilla.

Yhteisvaikutukset eivät lisää melu- ja välkevaikutuksia merkittävästi tai ollenkaan Verkasalon hankkeen lähistön häiriintyville kohteille.

Sähkön siirron liittyminen rakennettavaan Jylkkä-Alajärvi-voimajohtoon vähentäisi voimajohtojen rakentamisesta aiheutuvien maastokäytävien tarvetta.

Ehdotus ympäristövaikutusten seurantaohjelmaksi

Ympäristönsuojelulain (27.6.2014/527) mukaan toiminnan harjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. YVA-selostuksessa esitetään ehdotus hankkeen seurantaohjelmaksi. Seuranta keskittyy niihin ympäristövaikutuksiin, jotka ovat nousseet esiin ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kari Pentti

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksen ja päättää:

1. asettaa siihen liittyvän aineiston yleisesti nähtäville MRL 65 §:n mukaisesti 20.11.2024 - 21.12.2024, jotta yhteisöillä ja osallisilla on tilaisuus esittää mielipiteensä asiasta. Kaava-aineisto on nähtävillä Alavieskan kunnantalolla, kunnan Internet-sivuilla ja kirjastossa.
2. pyytää lausunnot MRA § 20:n mukaisesti maakunnan liitolta, kunnilta joihin kaava vaikuttaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä muilta yleiskaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä (MRA § 20).
3. ilmoittaa kaavaehdotuksen nähtävillä olosta kunnan ilmoitustaululla, Alavieska-lehdessä, Kalajokilaakso-lehdessä sekä kunnan Internet-sivuilla.
4. järjestää yleisötilaisuuden kaavaehdotuksesta 4.12.2024 klo. 18:00 Alavieskan kunnantalolla (Pappilantie 1) sekä verkkolähetyksenä.

Päätös

Asiasta käydyssä keskustelun aikana Heikki Malinen esitti, että Verkasalon tuulivoimapuiston kaavoitusta ei edistetä ja vaikutus luontoon tulee selvittää tarkemmin. Janne Havisto ja Anne Huttunen kannattivat esitystä. Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja

esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä. Kunnanjohtajan pohjaehdotus oli JAA ja Heikki Malisen kannatettu vastaesitys oli EI. Äänestystulos oli 5 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä. Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen tulleen hyväksytyksi

Kaija Hannula, Niina Simonen ja Tapio Mattila poistuivat esteellisinä (hallintolaki 28.1 § 1 kohta 3). Pykälän käsittelyn ajaksi paikalle saapuivat varajäsenet Sanna Nissilä ja Lauri Jääskelä.

Puheenjohtajana § 216 käsittelyn ajan toimi varapuheenjohtaja Janne Havisto.

Asiantuntijana § 216 esittelyn ajan oli kunnaninsinööri Tuomas Häggman. Hän poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa klo 18.08.

Khall 03.12.2024 § 237

Kaavaehdotuksen nähtävillä oloaika päättyy lauantaina 21.12.2024. Nähtävillä oloajan päättymisen viikonloppuna ei ole suotuisa kunnanviraston ollessa kiinni. Lisäksi kunnanvirasto on joulun ajan suljettuna 20.12.2024 – 6.1.2025 välisen ajan. Jotta yhteisöillä ja osallisilla on tilaisuus esittää mielipiteensä asiasta, tulee kaavaehdotuksen nähtävillä oloaikaa jatkaa 7.1.2025 asti. Kaava-aineisto on nähtävillä Alavieskan kunnantalolla.

Esittelijä Kunnanjohtaja Kari Pentti

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää jatkaa Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä oloaikaa 7.1.2025 asti.

Päätös Hyväksyttiin.
Kaija Hannula, Niina Simonen ja Tapio Mattila poistuivat esteellisinä (hallintolaki 28.1 § 1 kohta 3). Pykälän käsittelyn ajaksi paikalle saapui varajäsen Lauri Jääskelä.

Puheenjohtajana § 237 käsittelyn ajan toimi varapuheenjohtaja Janne Havisto.

Asiantuntijana § 237 esittelyn ajan oli kunnaninsinööri Tuomas Häggman. Hän poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Khall 17.12.2024 § 258

ELY-keskus on pyytänyt Alavieskan kunnalta jatkoaikaa Verkasalon kaavaehdotuslausuntojen antamiselle Kalajoen kaavaehdotuslausuntoajan päättymiseen saakka eli 11.2.2025 saakka. Osayleiskaavojen hyväksymisaikataululle tällä ei ole vaikutusta energia- ja ilmastovaihe- ja aikataulun muuttumisen vuoksi.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Kari Pentti
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää jatkaa Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä olo- ja lausuntoaikaa 11.2.2025 asti.
Päätös	Hyväksyttiin. Kaija Hannula ja Tapio Mattila poistuivat esteellisenä (hallintolaki 28.1 § 1 kohta 3). Pykälän käsittelyn ajaksi paikalle saapui varajäsen Lauri Jääskelä. Puheenjohtajana § 258 käsittelyn ajan toimi Antti Takkunen.

Khall 08.09.2025 § 194

Kaavaehdotusaineiston julkisuus ja vuorovaikutus sekä vastineet

Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan ehdotusaineisto oli julkisesti nähtävillä MRL:n 65 §:n ja MRA 19 §:n mukaisesti 20.11.2024-11.2.2025 Alavieskan kunnan verkkosivuilla Alavieskan kunnantalolla sekä Alavieskan kunnankirjastolla. Osallisilla ja kunnan asukkaille oli mahdollisuus esittää muistutus kaavaehdotuksesta kirjallisesti tai suullisesti MRA 30§:n mukaisesti. Kaavaehdotuksista pyydettiin viranomaislausunnot. Kaavan valmisteluaineistosta saatiin 13 lausuntoa. Muistutuksia ei jätetty. Annetuille muistutuksille ja lausunnoille on laadittu perustellut vastineet ja kaava-aineistoa on täydennetty palautteen perusteella. Aiheesta järjestettiin yleisötilaisuus Alavieskan kunnantalolla / etänä verkkoyhteydellä 4.12.2024. Viranomaisten kanssa järjestettiin keväällä 2025 viranomaiskokous, jossa evästettiin aineiston tarkistuksia hyväksymiskäsittelyä varten. Kesällä 2025 järjestettiin erillinen työkokous, jossa keskusteltiin yhdessä viranomaisten kanssa tehtävien muutosten vaikutuksia.

Kaavavalmistelun jälkeen, ehdotusvaiheessa tulleet merkittävimmät muutokset kaavan tarkoitukseen ja tavoitteisiin

Hankealueelle suunnitellaan yhteensä 33 uuden tuulivoimalan rakentamista, joista 19 sijoittuu Alavieskan alueelle, 5 Kalajoen alueelle ja 9 Ylivieskan alueelle. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 320 m, yksikköteho 6–10 MW ja kokonaisteho 198–330 MW. Alavieskan puolella voimaloiden A17-A19 kokonaiskorkeus (280 m) rajoitetaan Mattilanperän kylän kulttuuriarvojen vuoksi. Hanke edistää ilmastotavoitteita lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoa ja syrjäyttämällä fossiilisilla polttoaineilla tuotettua sähköä. Liitteenä kaavakartta ja kaavaselostus sekä asiakirjaliitteet (7kpl).

Kaava-alue ei sijoitu Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueelle, mutta sen sijainti on osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi 27.5.2025 hyväksytyssä

olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa.
Maakuntahallitus on määrännyt kaavan tulemaan voimaan
18.8.2025 (§ 92) antamallaan päätöksellä.

Kaavaehdotusvaiheen nähtävilläoloajan jälkeen tehdyt muutokset

Osayleiskaavaan on tehty seuraavia vähäisiä muutoksia saadun palautteen pohjalta:

- kaava-alueelle sijoittuu uusi, kaavaprosessin aikana perustettu luonnonsuojelualue. Alueen etäisyys lähimmästä voimalasta on noin 150 metriä. Uusi luonnonsuojelualue on osoitettu SL-merkinnällä
- Tuulivoimaloiden A05-A07 aluerajauksia on tarkistettu siten, että ne eivät sijoitu luonnonsuojelualueen päälle. Voimaloiden A05 ja A07 ohjeellista sijaintia on myös siirretty etäämmälle luonnonsuojelualueesta
- Voimalan A11 ohjeellista sijaintia on siirretty hieman pohjoiseen välkevaikutusten vähentämiseksi
- Voimalan A01 ohjeellista sijaintia on siirretty hieman etäämmälle Kähtävänojan
- Ohjeellisiin uusiin tielinjauksiin on tullut pieniä muutoksia voimalapaikkojen siirron myötä
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet on luokiteltu arvoluokittain ja niiden määräyksiä on täsmennetty kuvaamaan paremmin kohteen arvoja
- Tuulivoimaloita koskevia määräyksiä on tarkennettu seuraavasti:
 - o voimaloiden A17-A19 kokonaiskorkeus saa olla enintään 280 metriä
 - o tuulivoimalan tornin puustonkorkeinen osa saa olla väriltään tumma
 - o yksittäisen tuulivoimalan teho saa olla enintään 10 MW
 - o maanalaisten osien purkamisesta tulee päättää purkamisajankohdan lainsäädännön mukaisesti
 - o alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ottaa huomioon myös sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksen (545/2015) mukaiset sisämelun toimenpiderajat
 - o vesiensuojelumenetelmiin tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennettaessa turvemaille
 - o tuulivoimalan rakentamisalueen ja Kähtävänojan väliin tulee jättää vähintään 30 metrin suoja-alue
- Muinaisjäännöskohdetta koskevaan määräykseen on täydennetty alueellisen vastuumuseon nimi (Pohjois-Pohjanmaan museo).

Kaavaratkaisun perustelu

Kaavaratkaisun perusteena käytetään Maankäyttö- ja rakennuslakia Alueidenkäyttölain sijasta, koska alueidenkäyttölaki tuli voimaan 1.1.2025 jolloin kaavoitustyö on ollut keskeneräisenä.

Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavoitus käynnistyi Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan vielä ollessa vireillä, jolloin kyseinen alue oli valikoitunut tuulivoimaloille

soveltuvaksi alueeksi maakuntakaavan TUULI-hankkeen taustaselvitysten perusteella.

Kaava-alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet muun muassa etäisyydet lähimpiin asuin- ja lomarakennuksiin. Sisäiseen ratkaisuun ovat vaikuttaneet alueen nykyinen tiestö, maaperän ominaisuudet, arvokkaat luontokohteet, arkeologiset kohteet sekä melu- ja välkemallinnukset.

YVA-prosessin jälkeen vaikutusten arviointeja on täydennetty päivitettyjen luonto- ja linnustوسelvitysten, melu- ja varjostusselvitysten sekä maisemaselvityksen pohjalta.

Arvioinneissa on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia mm. ihmisiin, luontoon, kulttuuriympäristöön ja maankäyttöön. Laadittujen selvitysten sekä niiden perusteella tehtyjen vaikutusarviointien perusteella kaavaratkaisu on perusteltu eikä kaavan toteuttaminen aiheuta merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Päivitetyissä selvityksissä on todettu mm. seuraavaa:

- Vaikutukset eläimistöön ovat enintään kohtalaiset. Eläimet todennäköisesti sopeutuvat voimaloiden toimintaan ja palaavat entisille elinalueille
- Melu- ja välkemallinnusten perustella enimmäisohjearvot on mahdollista alittaa
- Voimalat näkyvät useisiin lähivaikutusalueella sijaitseviin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristökohteisiin, mutta vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Kauempana sijaitseviin kohteisiin vaikutukset ovat pieniä tai vähäisiä.

Negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi voimaloiden tulee olla vaaleasävyisiä ja ulkoasultaan yhtenäisiä, jotta ne muodostavat maisemassa selkeän ja harmonisen kokonaisuuden. Metsäkanalintujen törmäysriskin vähentämiseksi voimalatornin alin osa saa olla tumma.

Alueen rakentamisessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia metsäautoteitä. Uudet tiet osoitetaan kaavassa ohjeellisina, jolloin niiden sijaintia voidaan tarvittaessa tarkistaa suunnittelun edetessä. Maakaapeliyhteydet osoitetaan niin ikään ohjeellisina joko uusien tai nykyisten tieyhteyksien rinnalle samaan maastokäytävään. Tällöin niiden rakentaminen ei juurikaan lisää haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

YVA-menettely ja vaikutusten arviointi hankkeessa

Verkasalon Tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksen yhteydessä hyödynnetään alueelle YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja inventointeja. Hankealue sekä maakuntakaavan tv-alue kokonaisuus sijoittuu kolmen kunnan alueelle, ja merkittävät vaikutukset ylittävät kuntarajat. Selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa on tuotu esille koko hankekokonaisuuden vaikutukset. Voimalapaikkoja on muutettu uusien ja päivitettyjen selvitysten

myötä hieman verrattuna YVA-selostus- ja kaavaluonnosvaiheeseen, mutta voimaloiden kokonaismäärä on YVA- ja kaavaluonnosvaiheen vaihtoehdon VE2 mukainen. Voimaloiden suurin sallittu kokonaiskorkeus on laskenut 350 metristä 320 metriin. ja voimaloiden A17-A19 osalta 280 metriin, mikä lieventää joitakin YVA-vaiheessa esitettyjä vaikutuksia, kuten maisema-, kulttuuriympäristö- ja melu- ja välkevaikutuksia. Tie- ja maakaapelilinjaukset ovat muuttuneet voimalasijoittelun tarkentuessa ja sähkönsiirtoreitin valinnan myötä ja niiden vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti niiden rakennusalueiden lähialueille. Vaikutusten arviointia on tarkennettu kaavaprosessin aikana ja päivitetty arvioinnit sisältyvät kaavaselostukseen.

Osayleiskaava-aluetta koskevien määräysten lisäykset ja muutokset nähtävilläoloajan jälkeen

- Yksittäisen voimalan teho saa olla enintään 10 MW.
- Maanalaisten osien purkamisesta tulee päättää purkamisajankohdan lainsäädännön mukaisesti
- Alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ottaa huomioon myös sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksen (545/2015) mukaiset sisämelun toimenpiderajat
- Vesiensuojelumenetelmiin tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennettaessa yli 0,6 m paksuille turvamaa-alueille
- Tuulivoimalan rakentamisalueen ja Nähtävänäojan väliin tulee jättää vähintään 30 metriä leveä suoja-alue

Nähtävilläoloajan jälkeiset muutokset maakuntakaavoituksessa, joilla on vaikutusta osayleiskaavan vaikutuksiin sekä suhde maakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 27.5.2025 (§ 5).

Alueidenkäyttölaki on astunut voimaan 1.1.2025. Lain 201 §:n mukaan maakuntahallitus voi valitusajan kuluttua määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Maakuntahallitus on 18.8.2025 antamallaan päätöksellä (§ 92) määrännyt Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan alueidenkäyttölain 201 § nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. Voimaan tullessaan vaihemaakuntakaava kumoaa tai muuttaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen kaavaratkaisuja kaava-asiakirjoissa esitetyllä tavalla. Maakuntavaltuuston 27.5.2025 (§ 5) hyväksymispäätöksestä jätettiin 15 valitusta Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, joten kaava ei ole vielä lainvoimainen. Valitukset eivät kuitenkaan kohdistu suoraan Verkasalon tuulivoimaloiden alueeseen.

Verkasalon tuulivoimahanke on esitetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena (tv-1). Suurin osa suunnitelluista voimaloista sijoittuu tuulivoimaloiden alueelle tai aivan tv-1-alueen rajan tuntumaan. Koko hankealueella yhdeksän voimalaa sijoittuu tuulivoimaloiden

alueen ulkopuolelle noin 0,3-1,9 kilometrin päähän tuulivoimaloiden alueen rajasta. Alavieskan kaava-alueella yksi suunnitelluista tv1 alueen ulkopuolelle rajautuvista voimaloista sijoittuu noin 1,3 kilometrin päähän tuulivoimaloiden alueesta ja neljä muuta tv-1-alueen rajan tuntumaan 300-700 metrin etäisyydelle.

Maakuntakaavan tv-1-alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet kaksi vapaa-ajanrakennusta hankealueen itäpuolella. Nämä ovat huomioitu Verkasalon hankealueen suunnittelussa hankekehittäjän toimesta. Kulttuuriympäristökohteet on huomioitu tämän poikkeaman osalta. Maakuntakaavan tv-1-alueen ulkopuolelle sijoittuvat tuulivoimalat ovat kolmen kulttuuriympäristökohteen osalta (Rautio, Kähtävä, Mattilanperän kylä) jopa suuremmalla etäisyydellä kuin tv-1-alueen sisälle sijoittuvat voimalat. Ydinalueita yhdistävä ekologinen verkosto sijaitsee maakuntakaavan tv-1-alueen länsipuolella, kun taas tv-1-alueen ulkopuolelle sijoittuvat voimalat ovat tv-1-alueen itä-/koillispuolella. Osayleiskaavan rajausta perustuu kattaviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, jotka tukevat voimaloiden sijoittumista myös maakuntakaavan tv-1-alueen ulkopuolelle. Ratkaisu on maakuntakaavan ohjausvaikutuksen mukainen eikä vaaranna sen keskeisiä tavoitteita. Laaditut selvitykset ja arvioinnit tukevat kaavaehdotuksen laajentamista maakuntakaavan tv-1-alueen ulkopuolelle. Kaava-alueen rajausta ei ole suuresti ristiriidassa Verkasalon maakuntakaavaselostuksen liite 2 kohdekortin kanssa.

Vaikka hankealue on energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettua tuulivoimala-aluetta laajempi, hanke ei sen perusteena olevien selvitysten mukaan vaikeuta vaihemaakuntakaavan toteuttamista eikä ole ristiriidassa vaihemaakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa. Hankealuetta ei myöskään ole vaihemaakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estäisi kaavan mukaisen tuulivoimarakentamisen. Kysymys on siten sellaisesta vaihemaakuntakaavassa osoitetun maankäyttöratkaisun tarkentamisesta, jota ei tarvitse pitää maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioon ottamista koskevien maankäyttö- ja rakennuslain säännösten vastaisena. Lisäksi yhden lomarakennuksen poistuminen käytöstä ja toisen tunnistaminen metsäkämpäksi vapauttaa tilaa tuulivoimapuistolle Ylivieskan puoleisella osuudella. Lomarakennusten poistuminen ei vaikuta Alavieskan puoleiselle kaava-alueelle.

Muutokset ehdotusvaiheen nähtävilläoloajan jälkeen, jotka vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Näkemäalueanalyysi on tehty kaavaehdotuksen sijaintien ja voimalakorkeuksien (320 m) mukaan. Kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen kolmen pohjoisimman Alavieskan kaava-alueelle sijoittuvan voimalan (A17- A19) enimmäiskorkeus on rajoitettu 280 metriin, mikä voi vähentää havaintopisteeseen näkyvien voimaloiden lukumäärää enimmillään kolmella

Kaava-alueelle ei myöskään sijoitu valtakunnallisesti eikä maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä tai

vakituista asutusta. Kaava-alueelle sijoittuu yksi lomarakennus, joka on statukseltaan metsäkämpä.

Verkasalon pohjoisimpien voimaloiden A17-19 kokonaiskorkeuden madaltaminen lieventää maisemavaikutuksia Mattilanperän ja Kähtävän alueella jonkin verran, mutta voimaloiden määrästä ja etäisyydestä johtuen muutoksen voimakkuus on Mattilanperän osalta suuri - kohtalainen, kunnes rakennusryhmän ja voimaloiden välissä kasvava taimikko kasvaa lisää korkeutta ja tulee peittämään voimalat taakseen. Kähtävän osalta vaikutus on kohtalainen-suuri, riippuen tarkastelupaikasta.

Tuulivoima-aluetta ympäröiville alueille voidaan antaa myös metsänhoidollisia suosituksia. Reunavyöhykkeiden tai suojapuuston säilyttämisellä hakkuiden yhteydessä voidaan minimoida voimaloiden näkyvyyttä maisemassa. Esimerkiksi Raution kirkon ja seurakuntatalon itäpuolella kasvavalla puustolla on merkittävä peittovaikutus Verkasalon suuntaan.

Muutokset ehdotusvaiheen nähtävilläoloajan jälkeen, jotka vaikuttavat luonnonympäristöön ja lajistoon

Nähtävillä oloajan jälkeen tehdyt muutokset eivät aiheuta hankkeessa edelleenkaan pitkäaikaisia pysyviä vesistövaikutuksia. Kaava-alueella ei sijaitse mahdollisille vesistövaikutuksille herkkiä kohteita. Muutoksilla ei ole myöskään merkittäviä vaikutuksia lajistoon. Lieventämistoimenpiteenä Kähtävänojan ympäristössä Alavieskan ja Kalajoen alueilla sijaitsevien tuulivoimaloiden A01, A05, A06, A10, A11 ja K1-K4 rakennustöiden aloitus tulee ajoittaa karhun talviunian eli lokakuun ja huhtikuun välisen ajan ulkopuolelle karhun talvehtimiselle aiheutuvan häiriön minimoimiseksi. Kaava-alueella on yksityinen luonnonsuojelualue, joka on huomioitu tuulivoimaloiden ja tiestön suunnittelussa. Tuulivoimalan rakentaminen ei vaikuta alueen luontotyypeihin, mutta saattaa aiheuttaa linnustolle vähäisiä häiriövaikutuksia, joilla ei ole vaikutusta lajien elinvoimaisuuteen.

Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien kohteet

Kaava-alueelle on perustettu ELY-keskuksen päätöksellä 13.5.2025 uusi yksityinen luonnonsuojelualue (Verkasalo, YSA265096). Alue käsittää on noin 7 ha laajuisen metsäkiinteistön (9-401-20-106) ja se osoitetaan osayleiskaavassa luonnonsuojelualuemerkinnällä (SL). Riittävästä etäisyydestä johtuen tuulivoimahankkeen rakentaminen ei vaikuta alueen luontotyypeihin, mutta alueen linnustolle voi aiheutua hyvin vähäisiä tuulivoimaloiden toiminnasta johtuvia häiriövaikutuksia, joilla ei ole kuitenkaan vaikutusta kyseisten lajien populaatioiden elinvoimaisuuteen.

Melu-, varjostus- ja välkevaikutukset

Verkasalon tuulivoimaloiden äänenpainetasot on mallinnettu käyttäen napakorkeuksiltaan 232,5 metriä korkeita voimaloita.

Voimaloiden A17, A18 ja A19 napakorkeutena on käytetty 192,5 metriä. Voimaloiden A17, A18 ja A19 välkemallinnus on tehty voimaloilla, joiden napakorkeus on 190 metriä ja roottorin halkaisija 180 metriä.

Vaikutukset ihmisen elinoloihin ja viihtyisyyteen

Alavieskan kaava-alueelle ei sijoitu asuinrakennuksia, mutta kaava-alueella sijaitsee metsäkämpä Jussila, joka on MML aineistossa esitetty lomarakennuksena.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) yhteydessä tehtiin alueella asukaskysely. Tuulivoimapuistosta kyselyssä oli esillä YVA:n mukaiset tuulipuistovaihtoehdot. Kyselyn tulokset ja kyselylomake on esitetty liitteessä 7.

Muutosvaikutukset eivät ole merkittäviä ihmisten elinoloihin ja viihtyisyyteen. Varjostus- ja välkevaikutusten osalta vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat lieventyneet ehdotusvaiheesta ”kohtalaisiksi”.

Vaikutukset elinkeinotoimintaan ja luonnonvarojen hyödyntämiseen

Kaava-alueelle ei sijoitu yhtään kaivosrekisteriin ilmoitettua varausilmoitusta, vaan yksi sijoittuu Kalajoen kaava-alueelle ja yksi Ylivieskan kaava-alueelle. Varausilmoituksia ei ole vielä käsitelty kunnissa.

Muutoksilla ei ole lisävaikutuksia liikenteeseen ja tiestöön, ilmailuturvallisuuteen, tutkien toimintaan eikä viestintäyhteyksiin.

Yhteisvaikutuksen muiden hankkeiden kanssa

Yhteisvaikutukset Pitkäsenkylän-Tyngän, Vanhakirkko-Jyringin, Taluskylän ja Käännän alueella tulevat Verkasalon rakentamisen myötä kasvamaan, koska voimalaitoksia tulee näkymään yhä useammassa katselusuunnassa mutta jo toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja suunnitteilla olevan Hangaskurunkankaan tuulivoimahankkeen rooli on näillä alueilla Verkasaloa dominoivampi. Esimerkiksi Mattilanperän, Käännän, Kähtävän ja Pitkäsenkylän-Tyngän maisemakuvassa tulevat Hangaskurunkankaan voimalaitokset olemaan Verkasalon voimaloita hallitsevampi elementti johtuen voimaloiden etäisyydestä ja niiden sijoittumisesta suhteessa kyliä ympäröiviin viljelyaukeisiin.

Kunnanhallituksen kokouksessa Winda Energyn projektipäällikkö Edgar Kekkonen kertoo hankkeesta ja kunnan tekninen johtaja Tuomas Häggman kertoo kaavoitusprosessista.

Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy: 1. Kaavoittajan laatimat vastineet Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan ehdotusvaiheen nähtävillä oloaikana tulleisiin viranomaislausuntoihin sekä muistutuksiin. ja esittää valtuustolle: 2. että valtuusto hyväksyy Maankäyttö- ja rakennuslain 37 §:n mukaisesti Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan liitteenä olevien kaava-asiakirjojen mukaisena.
Päätös	Kunnanjohtajan muutettu päätösesitys: Kunnanhallitus hyväksyi 1. Kaavoittajan laatimat vastineet Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan ehdotusvaiheen nähtävillä oloaikana tulleisiin viranomaislausuntoihin sekä muistutuksiin. Ja esittää valtuustolle 2. että valtuusto hyväksyy Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena osayleiskaavana liitteenä olevien kaava-asiakirjojen mukaisena. Jarkko Pehkonen esitti Verkasalon osayleiskaavan hylkäämistä. Esitystä ei kannatettu. Jarkko Pehkonen jätti eriävän mielipiteen. Tapio Mattila, Kirsi Kääntä, Heli Kantola ja Kaija Hannula poistuivat esteellisinä (hallintolaki § 28 momentti 1 kohta 3) ennen pykälän käsittelyä. Pykälän käsittelyn ajaksi paikalle saapuivat varajäsenet Mika Häkkinen ja Hannele Auno klo 17:06. Puheenjohtajana § 194 käsittelyn ajan toimi Jarmo Nahkala. Asiantuntijoina § 194 esittelyn ajan toimivat Edgar Kekkonen ja kunnan tekninen johtaja Tuomas Häggman, jotka poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa klo 17:49.

Kvalt 22.09.2025
385/10.02.02/2023

Esittelijä	Kunnanhallitus
Päätösehdotus	Valtuusto hyväksyy Verkasalon tuulivoimapuiston osayleiskaavan alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena osayleiskaavana liitteenä olevien kaava-asiakirjojen mukaisena.
Päätös	